

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 60.

Петак, 28. Децембра 1918
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сата у јутру.

Цена 20 п. лин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописи и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Организација.

Изгледа, да је највећи недостатак наших јавних радника способност за организацијом. То се од увек код нас опадало, и у миру, а нарочито у рату. Ми имамо доста спремних људи, таленти код нас не оскудевају, али што се организације тиче то код нас увек запиње, увек подсећа на оријенталски односно турски јавашлук.

У садашњим приликама организаторске су способности неопходно потребе.

Погледајмо само саобраћај, поште, снабдевање. Било да их врши општинска, било државна власт, све иде некако траљаво и никад не стигне на време.

Код толиких намирница које се шаљу Београду, с тешком се муком до њих долази, а при томе још цене не падају, како би по количини донесених намирница требало очекивати.

Често пута се баца кривица на другог — то није моја надлежност, већ другог. Отидете томе другоме, а он вас упуту трећем, или опет оном првом.

Колико ту трпе интереси појединаца и целине не треба на говорити, јер то сви врло добро осећамо. А највише има да отрпи држава, односно њен ауторитет.

У садашњим приликама народ је врло строг судија. Сви смо се напатили и сви смо се препатили. И они на фронту, и они који су остали били у Србији, и они који су били интернирани и заробљени.

Сва чему треба тражити лека и дати што бржу помоћ. Изговора не може никакога бити, сем у случајевима, кад је он целоме свету довољно познат.

Зато мислимо, да надлежни треба да врло добро промисле о овоме питању, и да на првом месту воде рачуна о способности, пре свију других обзира. Т. М.

Ратне и политичке вести Српски изасланик у Пешти.

Наш пуковник Данило Калафатовић, приспео је у Пешту, да саслуша то „ожње мађарске повреде“ примирје од наше стране, а да са своје стране изнесе све што су Мађари учинили противно уговору о примирју.

Споразум и болшевизам.

Из Берлина јављају, да лист „Дајче Алгемајне Цајтунг“, посвећује чланак расправљању питања: Како становниште узима антанта према болшевизму? У чланку се између

осталога наводи, како је ту скоро у француској комори изјавио француски министар спољних послова Пишон, да се светски мир не може закључити, до год у Русији влада грађански рат, т.ј., до год је тамо власт и сила у рукама совјетске владе. Пишон је том приликом прочитао и телеграфска упутства, која је Клемансо послао генералима и командантима француских трупа, што су ушле у Русију, а која су им послата у току последња три месеца. Тенденција је тих упустава, да се антантин интервенција у Русији не сматра као војничка акција, него само као мера за ослобођење привредног живота Русије, те да се на тај начин совјетска република доведе намету. Чланак истиче супротност између схватања Пишоновог и досадашњег званичне француске политике. Та супротност је и у француској комори уочена, те заслужује да јој се и ван граница Француске покљони пажња. Јасно је, истиче се даље у чланку, да би Пишон хтео, да представи, као да између немачке владе и болшевизма у Русији постоји нека веза, те на тај начин Француска добије разлог, да и поред уговора о примирју, може сматрати и поступати са Немачком као са непријатељском страном, и у моралном, и у материјалном и у територијалном погледу. Међутим, стоји то, да је социјалистичка немачка влада прекинула сваку везу са совјетском републиком, кад се утврдило, да совјетска република покушава преко свога представника у Берлину, да у Немачкој изазове грађански рат, и кад се утврдило, да она — совјетска република — пропагира у Немачкој продужење рата против антанте.

Енглези у Сплиту.

На Божић је упловила у Сплитску луку велика енглеска крстарица „Лустофт“. У луци се већ налази и енглески разорни торпиљер „Вероника“, са једним поморским бродом. Крстарица је дошла из Ријеке. На њој је енглески војни аташе код владе у Београду, господин Темперлеј. Југословенски чланови већа посетили команданта и расправљали с њиме питање о обнови промета. Нашли су на потпуну предусретљивост. После подне командант је вратио посету Већу, а такође је посетио и команду места. Из луке је јутрос отпутовао италијански велики разорни торпиљер „Аугусто Рибати“, а остао „Алесандро Поерно“, на којем су се синоћ поново ориле песме подрумливе, увредљиве и не-

пристојне за грађанство у Сплиту.

Ово дивљачко понашање италијанских мрнарца изазвало је гнушање и презирање у целом грађанству. На овакво држање и на ове песме и непристојности упозорени су француски, енглески и амерички официри. После подне ушао је у луку мали италијански торпиљер „Артиљере“.

„Бранковићи“.

Молимо уредништво да штампа овај напис, јер је крајње време да се пречисти са сећањем нас, који смо били несрећни, те смо у току рата допали аустријског ропства. Нас надлежни и ненадлежни од реда и без разлога називају „Бранковићима“, то јест људима који смо изневерили заставу и предали се непријатељу. Има у свакој војсци слабостиња и кукавица, а било је и у нашој војсци, али ми споримо право свакоме, ма ко он био, да нас крсти тим именом. Што су десетине хиљаде српских војника запале ропства, нису криве те десетине хиљада, већ је крив општи политички и војнички положај, у који је запала наша земља концем године 1915.

Што се пре тога нису наши војници заробљавали у великим масама? Док год је наш положај био повољан српски је војник храбро бранио стопу по стопу своје отаџбине, и Аустрија се није могла хвалити да има много српских заробљеника. Било је таман толико, колико је неопходно морало бити, јер и војске које напредују дају заробљенике. Зар ми нисмо имали немачких заробљеника баш онда, кад су Немци победоносно продирали кроз Србију? Заробљенике су давали и Немци и Французи и Енглези, њима нико не може спорити да су се храбро борили и да нису волели своју отаџбину. Међу нама заробљеницима има их маса, који су издржали најтеже бојеве, који нису посрнули у најтежим тренутцима, има нас, војника и официра, који су били рањени, а неки чак по два пута и три пута. Ми нисмо били кукавице ни Бранковићи, а што је Србија запала у несрећан положај, да је непријатељ са свију страна нападне, то мије наша кривица, ми нисмо водили политику нити смо управљали земљом.

Храбри ратници, наша браћа која су се борили на солунском фронту имају више призрења према нама, него многи ладолежи који су се извукли из Србије и провели негде у ладовини, па се сад силе и пра-

ве јунаци и над нама натресају. Ако је тако, имамо ми више права да њима подвикнемо, јер сваком стрпљењу има граница. А има их, који су остали овде у Србији и паре текли, па се и они сада праве већи родољуби од нас. Го је жалосно.

Молимо вас пустите ово неколико речи за сада, а други пут ћемо се и више разговарати, ако се овако продужи.

Неколико у име свију.

Зашто је Италија објавила рат Аустро-Угарској?

„Зелена Талијанска Књига“ 1914-1915. бр. 64.

Нога г. Сонина италијанског Министра Спољних Послова, барону Бурјану Мин. Спољ. Послова А-Угарске.

Мин. Спољ. Послова г. Сонино, краљевскоме Амбасадору у Бечу — Рим 8. Априла 1915.

Да бих одговорио жељи, коју вам је изнео барон Бурјан, ја износим овде услове, које краљевска влада сматра неопходним ради ствагања између двеју земаља, редовнога и сталнога положаја, узајамне срдчности и могућега будућега заједничкога рада у општим интересим, опште политике. Ваша ће Екселенција објаснити опширније министру Бурјану разлоге, који оправдавају сваку тачку, изнесећи их, ја сам водио највећега рачуна о раније изложеним разним напоменама које се тичу негода А-Угарскога царства. Ја се надам, да ће нам царска влада хтећи дати најбржи могући одговор, који ће бити, ја то желим, примљен. Следије садржај чланова.

Члан I. А-Угарска уступа Италији Трентин, са границама које имаде краљевина Италија у 1811, то јест после уговора Париског од 28. фебруара 1840. Члан II. Приступа се поправци, у корист Италије, њене источне границе, обухватајући у уступљеној земљи вароши Градишку и Горичу. Од Трогхофна, нова граница одваја се од садање, у правцу истока до Остеринга и одавде силази са Карнијских Алпа до Софнода. Затим гребенима између Сејсера и Шлица пење се на Вирцберг, иде садашњом границом до превоја Нева, силази бокове Рамбоне до Соче, прелазећи источно од Плецо. Креће се затим дужином Соче до Толмина где Сочу напушта, прелази на источну ју линију, која прелазећи на исток висораван Преголе-Планину, иде Шјапованки, силази источно од Горице и кроз Крас од Комена завршава се на мору између Тржића и Трста у близини Набревине. Члан III. Варош Трст са његовим вољштем које ће бити на север до Набревине (закључно), тако да додјерује нову талијанску границу (чл. II), а на југ тако да обухвате судске срезове садање Капа д'Истрије и Пирана — биће претворена у самосталну и независну државу у сваком погледу међународно политиком, војном, законодавном, финансиском и управинском пошто се А-Угарска одриче свакога господарства на варош Трст. Ова мора остати слободно пристаниште; у њу несме ући ни милиција аустроугарска ни талијанска. Она ће примити на себе удео јавнога дуга аустријскога садањег, са обзиром према њеном становништву. Члан IV. А-Угарска уступа Италији групу Карчулских острва, обухватајући Вис (са острвима Св. Андрајом Бува) Х ар, Корчулу, Ла-

КОЛОСЕУМ

ПРЕДСТАВЕ сваког дана од 4 часа по подне.
Понедеоником и Четвртком нов програм.

КОЛОСЕУМ

ство, Сушач, Млет, Пелогружу, Кову околина острвчића. Чл. V. Италија ће одмах заузети уступљене земље (чл. I, II и IV); Трст и његово земљиште, биће (чл. III) одмах напуштени од аустроугарских власти и милиције, а одуштају се одмах копнени и поморски војници који су из Трста или његовога земљишта. Чл. VI. А.-Угарска признаје пуно господарство талијанског над Валоном и њеним заливом, где се разуме и острво Сасено, са, у залеђу, делом земљишта потребним за одбрану. Чл. X. Италија се обавезује да одржи потпуно неутралност, докле овај рат траје, а према А.-Угарској и Немачкој. Чл. XI. Док овај рат траје, Италија се одриче да се поц-кије полове у своју корист садржаја члана VII. уговора о Тројном Савезу, а А.-Угарска исто се тако одриче због талијанскога заужења Додеканеза. Члан V престава условне ква по да би се ма какав споразум могао закључити, јер ни једна влада у Италији не би могла овабиљно примити на себе, докле овај рат траје обавезе из члана X. и XI.

Сонино.

Као последица ваквог талијанског предлога, била је нота г. Сониноа 3. маја 1915 (Зел. Књига бр. 76) којом доставља, преко талијанског посланика војводе од Аварне, Министру А.-Угарске за спољне послове о прекиду уговора Тројнога Споразума. После овога следовало је рат између Италије и А.-Угарске.

Р.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Објава.

По наређењу команданта 7 пуковне окружне команде од 25. ов. месеца Бр. 7927 позивају се сви способни војни обвезници свију родова оружја, који припадају 1 и 2 позиву као и коморски обвезници изузимајући обвезнике који су на одсуству или боловању, да се одмах а најдаље до конца ов. месеца јаве војном одељењу суда општине београдске, ради упута окружној команди. Од Суда Општине Града Београда 26. децембра 1918 год. у Београду бр. 105.

Небриге.

На савском пристаништу на шлепу, четири дана чува стража поклане свиње и прасце, што су послали као Божићни дар београдској сиротињи Србобран—Сентомаш, преко свога изасланика г. Путника.

Јављено је надлежнима и нико се надлежан не нађе, да ово подели сиротињи за Божић, него да се месо поквари.

Изасланик ће леп извештај поднети, кад се врати у Сентомаш, да чују какве ско небриге.

Позив.

Сва г. г. официјери одређени на службу у штаб VII (Београдске) пуков. окр. команде позивају се, да у року од 24 сак. пристану тој команди: улица Милоша Великог бр. 9.

Из канцеларије штаба VII пук. окр. команда КБр. Службено.

Верени.

Г. Војислав Радовановић, суплент крушевачке гимназије верио се 17. ов. мес. са г-ђицом Миловом Лелом Јермићевом свршеном матурнском, ћерком г-ђе Љубице и Душана Јермића начелника среског из Соко-Бање.

Наша честитања!

Дилетантска представа.

У петак 28. с. м. биће представа наших дилетаната у хотел „Касини“ на Теразијама. Почетак тачно у 7 часова. Умољава се п. публика да изволи доћи на време, јер се после тога времена неће нико пуштати. Увертиру и између чинова свираће оркестар г. А. Гунермана.

Општинска обзнана.

Услед Божићних празника није се могло успети ни да се два која је Општина набила за продају грађанству истоваре из шлепова ни да се дрва која су насечена у Кошутњаку превуку у Београд. Тај ће се посао продужити после празника са средствима којима се располаже. Скреће се пажња како онима који су дрва платили тако и онима који

су добили бонове за бесплатна дрва, да причекају за који дан док се веће количине не истоваре односно не пренесу па тек онда да одлазе за дрва, како у противном неби узалуд најмили кола. Два ће бити јер се непрестанце секу а и доносе из Славоније.

Из Позоришта.

Улазнице за представе Кр. Срп. Народ. Позоришта добијају се у књи-жарама Кона и „Напредак“ (партер) и Цвијановића (ложе и балкон). Улазнице, купљене у књижарама, стају 20 п. дин. купље од нормалне цене. На дан представе, у сат пре почетка улазнице се пролају на позоришној каси, у „Касини“ без доплате. Представе почињу тачно у 7 час. у вече. Програми код разводника по 20 п. д.

Наше војно поверљивство у Бечу.

Пре неколико дана била је једна занимљива свечаност у Бечу. У аустријским баракама, где данас стају југословенски војници чекајући да их транспорт прене у домовину, славило се је проглашење Петра Карађорђевића за Краља свих Срба, Хрвата и Словенаца. У тренутку када је почела да се распада велика гломазна и застарела држава Аустрија, војници, напуштајући фронт на целој линији, у нереду, без дисциплине, као компактна, више несвесна снага масе, као дивља бујница бацила се на жељезнице, у томе изненадном хаосу, општа забуна брзо је обухватила све и свакога. Урођени егонизам имао је прилике, да се развије до кулминације. Од тога природно нису поштеђене ни управе разних варољеничких команди, ра-стурених по многа места у Аустро-Угарској. Природно је, да се убрзо створио и хаос у аустријским бечким баракма. Последице су биле очигледне, у изгледу је, да много тисућа наших југословенских војника пропадну и да им жеља да виде свој дом, после много мука, остане пушта и неостварена. Али у најкритичнијем тренутку за све јавља се енергични брат Словенац Емил Стевановић, војни повереник у Бечу. Овојом присебношћу разумевањем ситуације, а вољан да истински помогне својој нарави он је одмах срећно организовао рад око транспорта и успео ускоро да спречи страшну катастрофу. Помогнут и од неколико омладинаца сви се бацише енергично на рад за спас народа, заједничко добро, за домовину. Циљ је убрзо постигнут. Мир је тако рећи на мах постављен и лужност је извршена како треба и како доликује.

Поред овога организиран је транспорт и свих оних војника и варољеника који се враћаху из туђина. Временом, из овог ембриона развила се свежа организација југословенског војничког заступништва.

Народна влада опуномоћила је Стевановића, који је у својству руковође овог рада потпуно оправдала дато му поверење, јер је до сада отишла у домовину 8 транспорта у износу 50.000 људи Срба, Словенаца, Хрвата војника, интернираних и конфинираних.

Ова одлична организована служба обезбедиће и повратак 200.000 наших војника, који има да се врате из Немачке, Пољске и Русије.

Поред овога помогнуто је енглеским и француским војницима да се преко Љубљане и Трста врате у своју Отаџбину.

Стевановић, дакле, заслужује пуну захвалност, пошто је енергичношћу и пожртвовањем до сада, успео, да постави ред и дисциплину. две најјаче подлоге сваке државе.

Списак

Умрлих српских избеглица на острву Корзици—Француска.

1. Душан Вукашиновић из Клења среза маљванског окр. подринског умро је 22. окт. 1917 г. од епилепсије у Болници шкотских жена у Ајачио.

2. Марко син Мих. Илића из Драгушине среза гужанског окр. крагујевачког умро је 5. окт. 1917 г. од болести у цревима у болници шкотских жена, Ајачио.

3. Богосав Крстић магација из

Београда, умро је 26. авг. 1917 год. од туберкулозе у болници шкотских жена у Ајачио.

4. Божидар син Петра Радошевића рачуноиспитача Гл. Контроле ђак умро је 1. авг. 1917 г. од туберкулозе у Ајачио.

5. Бранко Радосављевић браварски радник из Крушевца умро је 16. авг. 1917 г. од туберкулозе у болници шкотских жена у Ајачиу.

6. Љубомир син Арсенија и Анке Краманец кафеџије из Крагујевца умро је 27. маја 1917 г. од туберкулозе у болници шкотских жена у Ајачиу.

7. Љубомир Милоша Поповића бравара из Београда умро је 10. авг. 1917 г. у болници шкотских жена у Ајачиу од туберкулозе.

8. Матеја син Јеврема Мићића уч. осмог разреда гимназије из Београда умро је 22. авг. 1917 г. у болници шкотских жена од туберкулозе са запаљењем у Ајачиу.

9. Никола С. Илић регрут из Доброг Поља среза власотиначког окр. врањског умро је 21. априла 1917 г. у болници шкотских жена од туберкулозе у Ајачиу.

10. Петар Ј. Јовановић столар из Лесковца умро је 5. априла 1917 г. у болници шкотских жена од туберкулозе у Ајачиу.

11. Михаило Бојић обућар из Београда, умро 31. дец. 1916 г. од бр. хитиса у болници шкотских жена у Ајачиу.

(Наставиће се)

ОГЛАСИ

Изгубљен је један кожни КУ-ФЕР жут, са иницијалима J. C. Кога пронађе добиће награду. Јавити се грчком посланству 33, Кнез Милошева. 1 2

С болом у души извештавам своје рођаке и пријатеље, да је моје добро и умиљато дете

† Вукосава — Вука

преминула од грипа у Женеви у наручју своје маме и својих сестара.

Ожалошћени отац: Милан А. Павловић.

2-3

Милош и Драга Јаџимовић извештавају све своје сроднике и познанике да ћемо нашем милом и никад непрежаљеном сину

† ЈОВАНУ ЈОВИ ЈАЏИМОВИЋУ

давати 40-дневни парастос у суботу 29. децембра ов. год. у пола 11 сати на гробу покојникову парцела 47. на новом гробљу. 1—3

Извештавамо сроднике и пријатеље, да ћемо нашем дјетром и племенитом

† Томи М. Матејићу

трговцу из Смедерева

чинити четрдесетодневни ПОМЕН у недељу 30. децембра у 10 часова пре подне у смедеревској старој цркви.

Највећу благодарност изјављујемо грађанству које га до вечне куће испрати а нарочито г. Петру Вацкићу који нам се на услузи нађе.

Ожалошћени: неутешна супруга: Ружица; деца: Милица, Јелица и Добрила; мати: Јелице; браћа: Јаков и Стеван; ташта: Евица; свастике, пшеници и остала фамилија. 1-1

Јављамо рођацима и пријатељима да су нас залесили у току овог рата велики губитци, изгубисмо милу сестричину јединицу

† Љубицу А. Станојевић

рођ. поч. Пере и Јеане Тамбураш, трг. из Пожаревца.

преселила се у вечност 5. Јануара 1916. у својој 33. год.

Тешко ожалошћени тетке: Боса Д-р В. Богдановића, Анка М. Тадић и ујак: Ђока Живановић.

Дубоко смо ожалошћени за свекрвом, снајом и бабом

† Катарином пок. Милена Богдановића

Изгубисмо доброга стрица и унука

† Душана М. Богдановића

начелника среског у Бољевцу

И сад нас постиже још један удар, изгубисмо драгог супруга, унука и ујака

† Д-р Владислава М. Богдановића

далеко од своје куће, у Ајачију на острву Корзици.

Ожалошћени: супруга Боса; баба: Наталија и сестрић: Мита.